

המצפן המדיקו-לגאלי
הדרכה, ליווי וייעוץ משפטי
לשיפור איכות הרפואה

יישום מודל 6 כובעי החשיבה¹ להתמודדות עם דילמות של סירוב לטיפול

עו"ד ליאת קיסר גרשט²

בקע

הסכמה וסירוב מדעת הם מאבני היסוד בממשקי רפואה ומשפט, ובעלי משמעות אקוטית בכל הנוגע לאיכות הטיפול ובטיחותו. במקרים בהם עולים גילויי אי הסכמה מצד המטופל, מתעורר קושי: על אף ההיכרות עם הכלל המשפטי והאתי, לפיו המטופל הוא אדם אוטונומי עם זכויות להחליט על הנעשה בגופו, לעתים מתקשים המטפלים, בפרקטיקה, להשלים עם כך. בעיקר כאשר משמעות הסירוב היא בלתי הפיכה או מסכנת חיים, וכשמקור הסירוב נעוץ בעולם ערכים השונה מהותית מזה של המטפל (לעתים עד כדי רתיעה ואנטגוניזם). **המערכת נדרשת לאזן בין הערכים המתנגשים, ולשמור הן על אוטונומיית המטופל והן על עקרונות המטפל.**

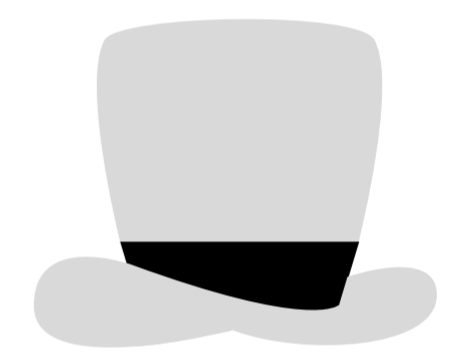
הכלי המוצע

סדנה פרקטית, המבוססת על מודל 6 כובעי החשיבה, מאפשרת התעמקות בדילמה בתהליך חשיבה לטראלי, המבוצע מכמה היבטים, ע"י חבישה והסרה לחילופין של שישה כובעים מדומים, כל אחד מייצג סוג אחר של חשיבה. משתתפי התהליך מחליפים דעות, מתקיים סיעור מוחות ומופעלות אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה ביחס לדילמה.

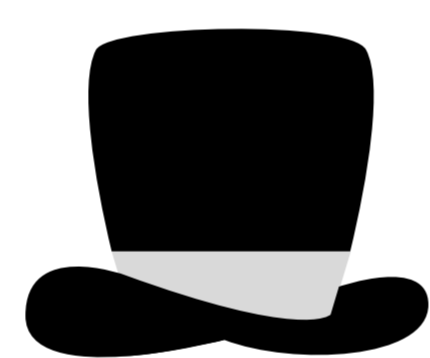
היבטים חיוביים, עקרונות ערכיים שהחלטה חיובית תוכל לקדם

מה העובדות? האם יש מידע חסר, וכיצד ניתן לאתרו?

ביקורת: מאילו סכנות להיזהר? אתגרים?

אפשרויות טיפול, חלופות, רעיונות יצירתיים להתמודדות

מוניטור: בחינת התהליך: הצלחות? קשיים? איך להשתפר?

מה אני מרגיש כלפי הנושא? מדוע?

התועלת לקידום טיפול איכותי

ניתוח תיאורטי זה של הדילמה "מאלץ" את המטפלים להכיר ברגשות שליליים כלפי המטופל הסרב ועמדתו, למצוא היבטים חיוביים לסירוב, לחפש חלופות יצירתיות וכו', ולבסוף גם לבחון את התהליך שחוו, לנתח אותו, להסיק מסקנות ולחשוב על ההתנהלות בעתיד, בזמן אמת. המודל מהווה כלי אפקטיבי להזדמנויות שבהן כל אחד מתקבע בעמדתו ומבטל את טענת האחר, ויכול גם לשמש לחשיבה עצמית, כדרך יעילה להתחשב בהיבטים ונקודות מבט זמן שונים. לרוב, הדילמות המתעוררות במוסד רפואי בהקשר זה של סירוב לטיפול, מעמתות בין ערכים שהצדדים מאמינים בהם או מחויבים אליהם, לאור שייכות תרבותית, דתית או אחרת (כמו: טיפולי פוריות ללהט"ב; טיפול בסוף החיים; הפסקות הריון; חיסונים). **דיון בדרך 6 הכובעים מסייע לאזן בין הערכים, מביא להטמעה והבנה עמוקה של הקונפליקטים הכמעט יומיומיים הללו, וכפועל יוצא גם למציאת עמק השווה, ולהתנהלות פתוחה ומקדמת איכות בהמשך, בשטח.**

הפוסטר מבוסס על הרצאה וסדנה יישומית בהתאם למודל 6 כובעי החשיבה

1 De Bono, E. (2017). Six thinking hats. Penguin uk

2 עו"ד ליאת קיסר גרשט - מרצה ויועצת משפטית בתחומי איכות, משפט ובריאות. מנהלת "המצפן המדיקו-לגאלי".